

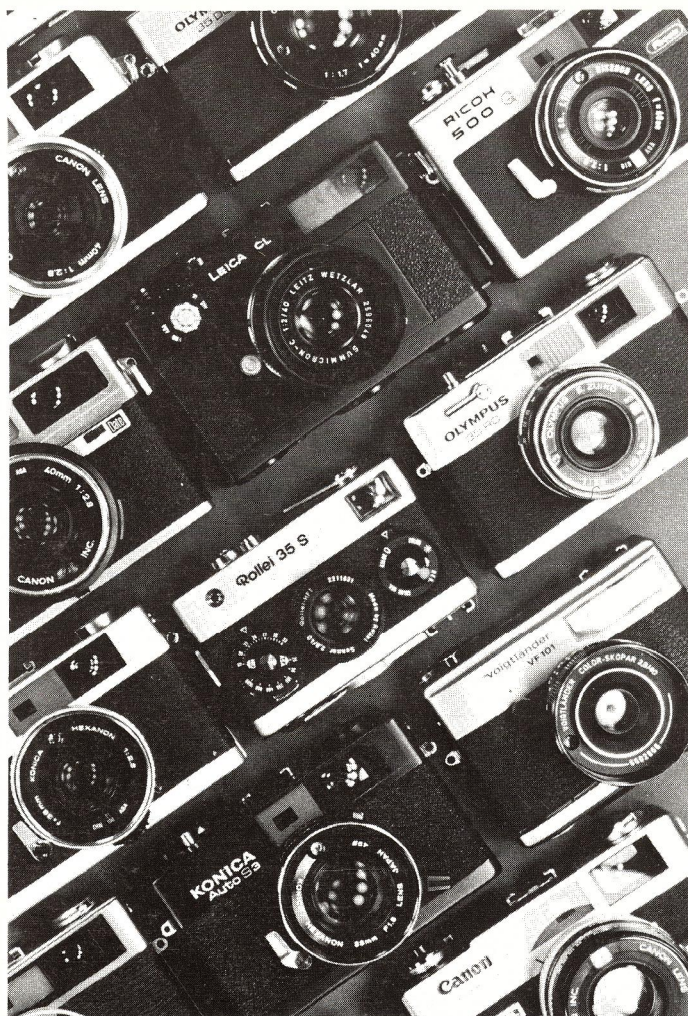
KOMPAKT KAMERAET -et godt alternativ til POCKET-110

I denne sektion tester H.S. de Kue markedets 28 kompaktkameraer for 24x36. De byder på priser lige fra 170 kroner til 3000 kroner, med hovedvægten liggende et stykke under den magiske 1000 kroners grænse. Kameraerne appellerer først og fremmest til ferie-fotografering.

En rigtig test-»historie« for hvert eneste kamera ville fylde alt for meget. Derfor har vi samlet egenskaberne i 3 overskuelige tabeller. Små forskelle, som f.eks. placeringen af tidsindstillingen eller udløserknappen er ikke særskilt omtalt. Når man har sat kryds ved sit ønskekamera, skal man alligevel en tur ind til fotohandleren, for at se på herlighederne og for at konstatere, om ikke ens hænder er vokset alt for store til de nuttede små kameraer.

Fælles egenskaber

I den lille første tabel har jeg remset op, hvilke ting, der stort set er ens på søgerkameraerne. I punkt 2 står f.eks. at den korteste lukkertid er cirka 1/500 sek. selv om adskillige kameraer hævder at række helt til 1/650, 1/800 eller 1/1000 sek.

I praksis kommer en central-lukker dårlig nok over 1/500 - den eftertragtede 1/1000 kan man kun opnå med en spalte-lukker.

En kedelig egenskab (punkt 3) er det formindskede søger-

billede, navnlig hvis man er forvænt med spejlrefleks-søgeren, der med 50 mm optik viser tingene i naturlig størrelse og med teleoptik endda forstørret.

Man skal også vænne sig til

den koblede afstandsmåler med dobbeltbillede. Den eneste, der virkelig er tydelig, er såmænd den i Leica CL. Desuden har de fleste så kort en »basis« (dvs. afstand mellem de to lysstråler, der danner dobbeltbilledet), at de mekaniske tolerancer i det lange løb vil gøre den upræcis. Det gør ikke noget ved blænde 8 på 3 meters afstand, men ved blænde 1,7 på 1 meter kan billedets skarphed afhænge af mekanikkens nøjagtighed. Specielt skal man undgå at tabe kameraet på jorden - slag og stød går allerførst ud over afstandsmåleren.

Punkterne 6 og 7 antyder bare de mange muligheder for automatik og flashoptagelser, men de bliver meget udførligere omtalt på de følgende sider.

Objektivet

Brændvidderne ligger mellem 38 og 42 mm, nogle få er oppe på 45 mm. Har man en spejlrefleks med kort tele (105 mm), så kan søgerkameraet med sin cirka 40 mm godt bruges som en moderat vidvinkel.

Jeg har ikke gjort så meget ud af den rige flora af navne som Sonnar, Hexanon osv., men det gør en forskel, om objektivet har 4 eller 6 linser. En 4-linse skal nemlig helst bruges på blænde 8, hvis vi ønsker superduper-skarpe negativer, der kan forstørres stort op. En 6-linse er allerede oppe på den kvalitet ved blænde 4.

Men for at få virkelig glæde af denne kvalitet, skal afstanden indstilles helt korrekt, navnlig på de korte afstande. Derfor er det så trist at se, at det virkelig lækre Rollei 35 S ikke har koblet afstandsmåler. Det er også synd, at objektivet kun kan skubbes ind (så det bliver en flad lille æske i virkelig lommeformat), når lukkeren er spændt. De Rollejejerne, jeg har snakket med, nænner ikke at skubbe objektivet ind, fordi man går med en (måske forældet?) tanke om, at lukkerens fjeder ikke har så satans godt af at stå spændt i uger og måneder.

Leica CL er det eneste kamera i denne test med udskiftelig optik. Der findes en 6-linset 40 mm med lysstyrke 2 og en 4-linset 90 mm med lysstyrke 4. Det, jeg sagde om en 4-linse, gælder ikke for en optik med kun 28° synsvinkel - den tegner knivskarpt ved fuld blænderåbning f/4. Foruden de

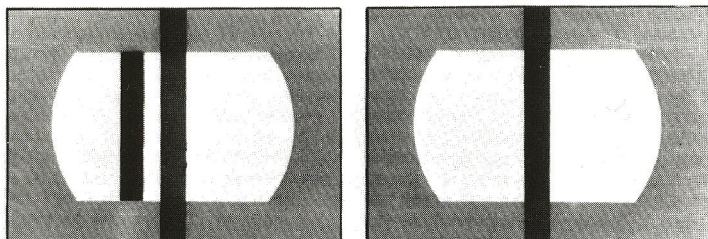

to små objektiver kan andre Leica-objektiver også bruges, men det falder udenfor vores emne. Vi har bragt en udførlig beskrivelse i nov. '73, side 25.

Afstandssymboler

Nogle af de små kameraer har i stedet for en indstilling med meterskala kun tre eller fire

små tegninger: f.eks. portræt - gruppe - landskab. Under portræt skal man derved forstå et billede af én person, ikke kun ansigtet, men hele overkroppen. Kan man ikke li' det, så vend bunden i vejret og se, om det ikke er en rigtig meterskala på undersiden af objektivet.

De fleste kompakte søgerkameraer har en koblet afstandsmåler. Når man har drejet på objektivets meterskala, indtil de to billeder falder helt sammen, er afstanden korrekt indstillet.

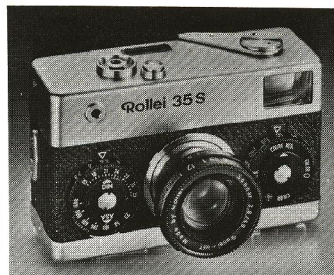
Fælles egenskaber af de 29 kompakte 24 x 36 mm søgerkameraer

1. Fast objektiv, ingen tele eller vidvinkel.
Undtagelser: Leica CL og senere Voigtländer VF 102.
2. Centrallukker i objektivet, korteste tid cirka 1/500 sek.
Undtagelse: Leica CL, spaltelukker til 1/1000 sek.
3. Søgeren giver et formindsket billede.
4. Koblet afstandsmåler (lille midterfelt med dobbelt billede) i 17 af de 29 kameraer.
5. Afstandsindstilling fra knapt 1 meter til uendelig.
6. Blænde og/eller lukkertid styres af en fotocelle efter de skiftende lysforhold.
Undtagelser: Leica CL, Rollei 35 S.
7. Ved flashoptagelser er blænden i 11 apparater koblet med afstandsindstillingen; i 14 kameraer kan den stilles manuelt (fint for indirekte blitz eller computerflash) og i 4 kameraer findes begge muligheder.

Kameratype	Lysstyrke/ brændvidde	Filter- gevind	Vægt (g)	Ca. Pris
3-linset optik, ingen afstandsmåler				
Agfa Optima 200	2,8/42 mm	ingen	420	550
Agfa Silette LK	2,8/42 mm	ingen	420	500
Cosmic Symbol	3/40 mm	35,5	380	170
4-linset optik, ingen afstandsmåler				
Fujica GE	2,8/38 mm	46	380	840
Konica C 35 V	2,8/38 mm	46	340	690
Konica C 35 A	2,8/38 mm	46	340	850
Minolta Hi-Matic G	2,8/38 mm	46	375	600
Olympus Trip 35	2,8/40 mm	43,5	410	500
Yashica 35 ME	2,8/38 mm	46	380	575
Zorki 10	2,8/45 mm	52	750	370
4-linset optik, koblet afstandsmåler				
Canonet 28	2,8/40 mm	48	540	675
Chinon 35 EE	2,7/38 mm	46	380	625
Fujica GER	2,8/38 mm	46	380	940
Minolta Hi-Matic F	2,7/38 mm	46	350	800
Olympus 35 ED	2,8/38 mm	43,5	415	1000
Ricoh 500 G	2,8/40 mm	46	430	600
Ricoh 800 EES	2,8/40 mm	46	400	800
Voigtländer VF 101	2,8/40 mm	49	490	1000
Yashica Electro 35 FC	2,8/40 mm	52	460	900
5-linset optik, ingen afstandsmåler				
Rollei 35 S	2,8/40 mm	30,5	360	1300
6-linset optik, koblet afstandsmåler				
Konica Auto S 3	1,8/38 mm	49	410	1375
Minolta Hi-Matic E	1,7/40 mm	49	560	1175
Olympus 35 DC	1,7/40 mm	49	490	1240
Petri Computer II	1,7/40 mm	52	550	1200
Udskiftelig optik, koblet afstandsmåler				
Leica CL med normaloptik	2/40 mm	39	480	3000
Leica CL med teleoptik	4/90 mm	39	250	1300

Rollei 35 S

Rollei startede bølgen af kompakte 24 x 36 apparater med type 35-uden-S, der har en 4-

linset Tessar med lysstyrke 3,5. Kameraet ser virkelig så flot ud, at man næsten fristes til at falde for dets udseende, trods den manglende afstandsmåler - og selv om hurtigoptræksarmen kører forbi søgeren, så man ved hver filmtransport skal tage kameraet fra øjet. I den automatiske Rollei XF 35, som vi har set på photokina, har man da også forladt denne udførelse og der er kommet en koblet afstandsmåler til. Fotocellen bliver også flyttet, væk fra kamerahusets forside (hvor man nemt kommer til at skygge for den med fingrene) til lige indenfor objektivets filtergevind.

Leica CL

Indtil Voigtländer VF 102 kommer i handelen, er Leica CL det eneste kompaktkamera med udskiftelig optik. Lyset måles gennem objektivet. Der måles på et lille felt midt i søgeren, så man kan måle en enkelt billedvigtig del af motivet og man kan rette eksponeringen derefter. Et kamera, der klarer vanskelige lyssituationer, f.eks. store kontraster, modlys osv.

Selv om andre Leica-objektiver kan bruges, er Leica CL hovedsagelig tænkt til de to små objektiver 40 mm (lysstyrke 2) og 90 mm (lysstyrke 4). Der fås en lille samletaske, kun 9 x 16 x 17 cm, med plads til huset med påsat objektiv, ekstraobjektivet og lidt småting, som filtre o.l.

Minolta Hi-Matic E

En særlig egenskab ved dette kamera er, at automatikken kan finde ud af, om der skal bruges flash eller om man endnu kan klare sig med det forhåndenværende lys. Så snart lyset kommer under en bestemt grænse, skifter automatikken fra langsom lukkertid med blænde 1,7 til 1/30 sek. med lille blænde via GN-mekanik. Man kan altså roligt lade el-flashen sidde - den affyres kun, når det er nødvendigt.

Jeg vil ikke nægte, at denne egenskab virker imponerende, teknisk set. Men hvis jeg fotograferer, vil jeg gerne selv bestemme, om det skal være med eller uden flash. Det er der også tænkt på: den særlige automatik kan frakobles.

Canon Datematic

Som navnet siger, kan dette kamera automatisk indkopiere datoen på filmen. Man kan indstille dato, måned og årstal. Til og med 1983 kan man få de sidste to cifre med (nemlig 74 til 83), derefter kan man vælge et enkelt ciffer 1 til 9 og nul.

På denne måde kan indkopieringen også bruges til at få fortløbende numre på negativterne. Det er praktisk ved eksperimenter.

Konica C 35 V

Dette kamera laves i to udførelser: C 35 V og C 35 A (= automatic). Forskellen består i blændeindstillingen ved flashoptagelser. V-modellen er bedst til computerflash, fordi blænden kan indstilles manuelt. A-modellen har GN-mekanik og er derfor bedst egnet for blitzterninger og almindelige (»computerløse«) flash.

Automatikken

Lige bortset fra 4 kameraer, nemlig Leica, Rollei, Agfa Silette og Cosmic har apparaterne eksponeringsautomatik, dvs. at en fotocelle sørger for, at filmen trods skiftende lysforhold altid får den rigtige lysmængde. Det er særlig vigtig ved farvelysbilledfilm, der jo kun har et meget lille belysnings-spillerum.

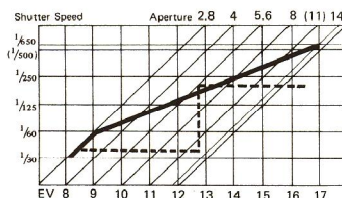
Tabellen viser, at automatikken kan udføres på mange forskellige måder. Her i teksten skal jeg ikke gentage de oplysninger, der står i tabellen, men kun give nogle kommentarer.

Tabellens 6 øverste kameraer (dvs. fra Ricoh til og med Voigtländer) har den fordel, at fotografen selv kan vælge, om han vil have hurtigt lukker med stor blændeåbning eller kombinationen langsom lukker og lille blændeåbning. Det betyder - alt efter det motiv, man fotograferer - at man kan fryse hurtige bevægelser eller at man kan få alting fra nær til fjern meget skarpt afbilledt.

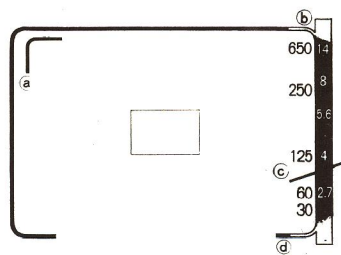
Egentlig er det underordnet, om man selv får lov at indstille tiden eller om man selv kan vælge blænden. Bare man kan holde øje med, hvad automatikken gør. Derfor nævner tabellen også, om lukkertiden, blænden eller begge dele kan aflæses i søgeren.

Manuel betjening

Med manuel betjening menes her, at man frit kan indstille både lukkertiden og blænden. Tidligere var det almindeligt, at et ikke-alt-for-billigt søgerkamera havde denne mulighed. I dag er der kun to apparater med manuel indstilling: Ricoh 500 G og Olympus 35 RC. Forskellen mellem de to er, at man i Ricoh'en stadig kan aflæse lysmåleren; i

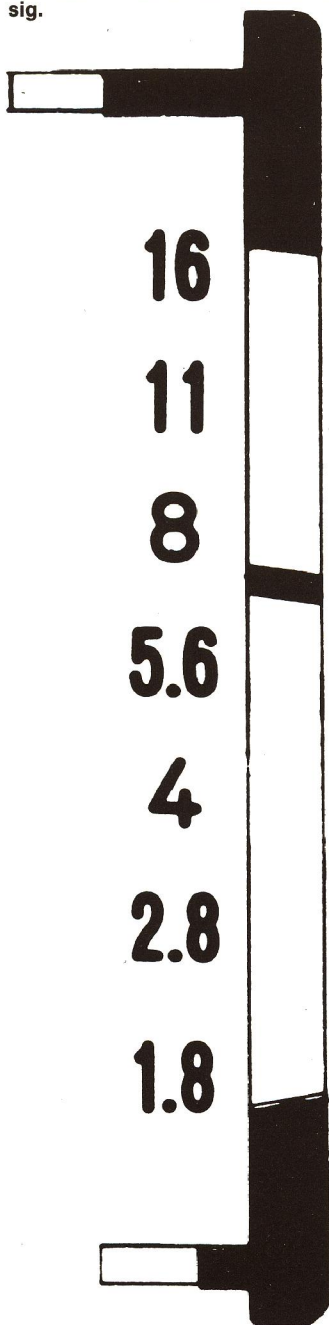

Brugsanvisningens diagram fortæller, på hvilken måde automatikken styrer tid og blænde i en »programlukker«. Se teksten. Den fuldt optrukne linie gælder for Yashica 35 ME, den punkterede linie er for Olympus Trip.

Søgeren af et kamera med programlukker, dvs. hvor tid og blænde styres af fotocellen. a = billedbegrænsning ved 1 meters afstand, b = rødt felt, der advarer mod overeksponering, c = instrumentviser, d = rødt felt for undereksponering.

Ved kameraer, der tillader »selvvalg« af lukkertiden, kan man i søgeren aflæse lysmålerens instrumentviser. Den fortæller, på hvilken blænde automatikken stiller sig.

Olympussen slukkes lysmåleren, når man skifter fra automatikken til manuel betjening.

Langtids-optagelser

En anden god gammeldags ting, der desværre er på vej ud, er lukkerindstillingen B. Når en lukker stilles på markeringen B, vil det sige at den står åben, lige så længe man holder udløserknappen indtrykket. Det er fint for natoptagelser, naturligvis med kameraet på stativ.

Læg mærke til forskellen: ved Ricoh 500 G, Canonet G III og Olympus 35 RC kan man frit indstille blænden (f.eks. en lille blænde, for at få alting fra nær til fjern skarpt afbilledt), mens lukkeren står på B.

De røde felter i søgeren

Aflæsningen af blændetallet i søgeren er ikke bare for de »teknisk nysgerrige«, men har også en anden vigtig funktion.

Der er nemlig grænser for, hvor meget objektivet kan blændes op. Hvis objektivet har lysstyrke 2,8 så kan man ikke blænde mere op end til 2,8. Prøver man på det, f.eks. ved at vælge en meget kort lukkertid under dårlige lysforhold, så havner lysmålerens viser i et rødt felt. Dette betyder altså: skift til en længere lukkertid, fordi du forlanger mere end objektivet kan klare.

I den modsatte ende af lysmålerens instrumentskala er der også et rødt felt. Dette betyder at objektivet ikke kan blændes så meget ned, som man forlanger. Her skal man altså skifte til en kortere lukkertid, så man undgår at overbelyse filmen.

Nærmåling kan fastholdes

Fotograferer man en person i modlys, så risikerer man, at lysmåleren ser for meget uvedkommende lys fra baggrunden. Derfor lader man fotocellen (dvs. kameraet) snuse til det billedvigtige ansigt, der skal eksponeres rigtigt. Men denne nærmåling skal fastholdes, indtil billedet er taget, dvs. indtil man er kommet på den rigtige afstand, oftest 1 meter.

Det er heldigvis en nem sag at fastholde denne nærmåling. Man lægger nemlig mærke til, at den levende instrumentviser, der kører op og ned

ad skalaen, står urokkelig fast, når man bare trykker udløserknappen halvvejs ind. I denne stilling, med udløseren halvvejs inde, ændrer blændeindstillingen sig ikke mere, uanset hvor meget lyset i fotocellen skifter.

Programlukkeren

Trods navnet har dette ikke noget med radio eller TV at gøre. Det betyder bare, at fotocellen styrer både lukkertiden og blænden efter lysforholdene.

I det svageste lys er det en lang tid og stor blændeåbning, i meget kraftigt lys er det den kortest mulige lukkertid og en meget lille blændeåbning.

Men efter hvilket program automatikken ændrer tid og blænde ved de mellemliggende lysværdier, det er en gang for alle fastlagt af kamerafabrikanten.

I nogle brugsanvisninger oplyses lidet om, hvilke tider man har kombineret med hvilke blændetal. Fra brugsanvisningen af en Yashica 35 ME viser jeg her et diagram, der viser, hvordan man ved voksende lysmængde først kører fra 1/30 til 1/60 sek., mens objektivet er fuldt opblændt (f/2,8). Når der så kommer endnu mere lys, skifter tiden via 1/125 og 1/250 til 1/650 sek., mens objektivet pø og blændes ned til 14, dvs. til et sted mellem blænde 11 og 16.

Håndtider og stativtider

Hvis man kan aflæse, hvilken tid automatikken vil give, kan man tage sine forholdsregler. Står viseren på 1/500 sek., så er der ingen ko på isen. Men ved 1/30 sek. skal man holde godt på apparatet og på 1/8 sek. løber man en risiko, hvis man ikke bruger stativ eller støtter kameraet på anden vis.

Hvis man har et kamera, hvori lukkertiden kan aflæses, så er det nemt nok at tage hensyn - men hvad gør man med et kamera uden aflæsning af lukkertiden?

Svaret er, at de øvrige kameraer har advarselslamper i søgeren. F.eks. et lyssignal, der tænder, hvis tiden bliver længere end 1/30 sek. Eller et lille kontrolllys, der altid tænder, så snart udløserknappen bare trykkes lidt ind. Ved kortere tider end 1/3 sek. slukker lys-signalet, når man trykker knappen længere ind for at ta-